

Anbragte börns laering

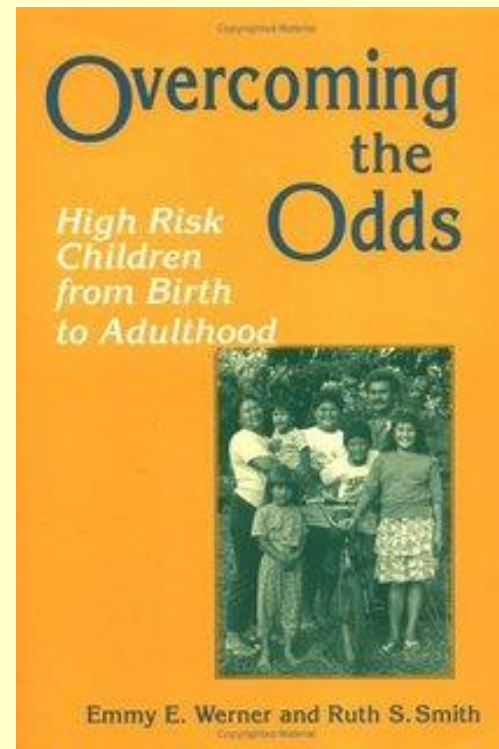
- Hvilke insatser virker?

Rebild 29 sept 2016

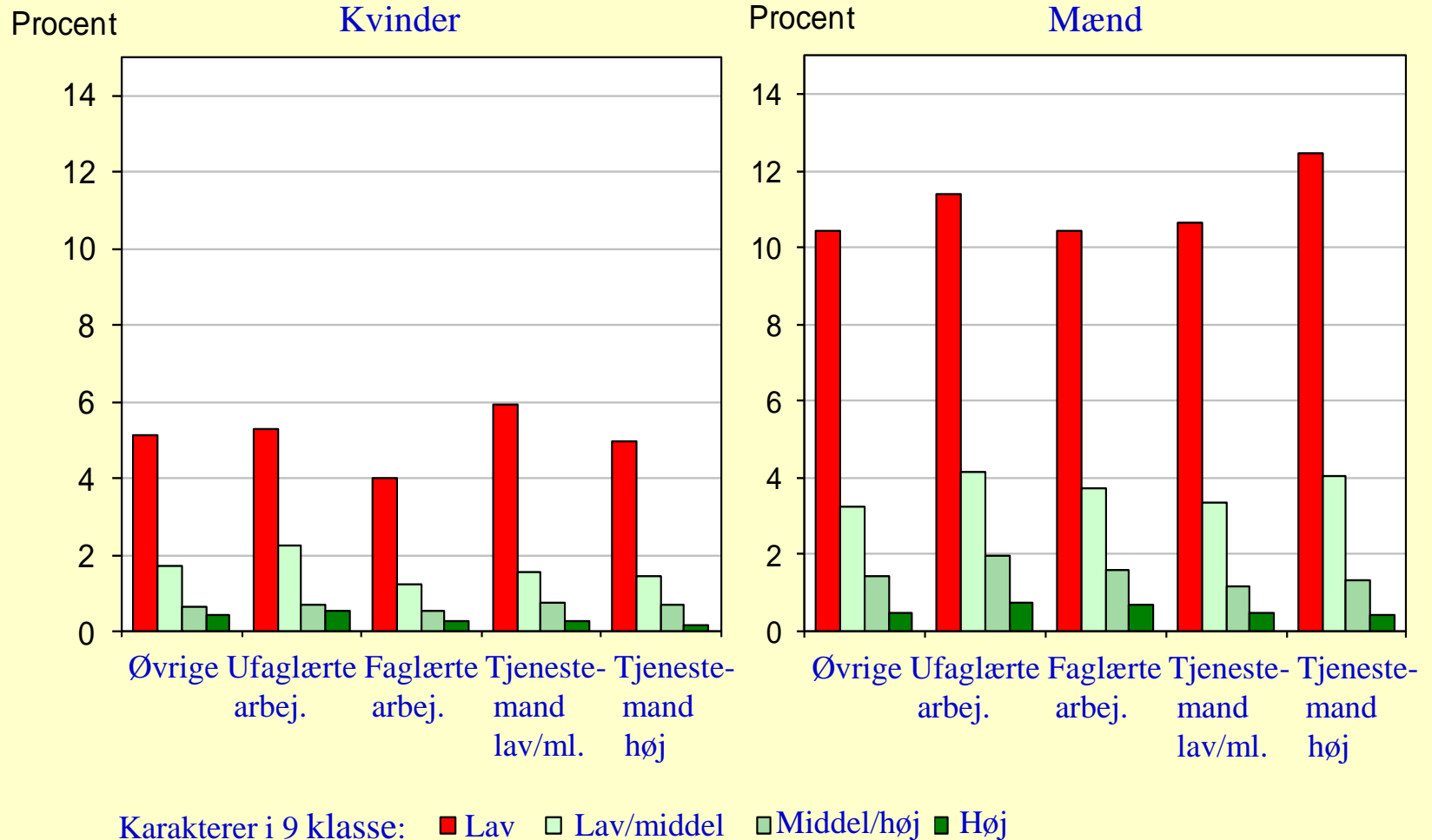
Bo Vinnerljung, professor
Socialt arbete, Stockholms Universitet
bo.vinnerljung@socarb.su.se

God skolegang – uddannelse

- Den stærkeste beskyttelses faktor for udsatte børns langsigtede udvikling, som vi kender til
 - “Escape from disadvantage...” (Doria Pilling, 1990)

Narkotikamisbrug fra 20 års alderen opdelt efter socioøkonomisk baggrund og karakterer i 9. klasse

Dårlige nyheder for anbragte børn

- a) De klarer sig meget dårligt i skolen
- b) Nederlag i skolen bliver lagt ovenpå alle de andre risikofaktorer

Anbragte børn..

- Får lavere karakterer i 9. klasse
 - sammenlignet med børn med samme begavelse
- Flere gennemfører kun folkeskolen, meget færre får högskoleuddannelse
 - Sammenlignet med børn, der har samme begavelse
 - Sammenlignet med børn, der har fået samme karakterer
- Forfaerligt mange flere falder fra i gymnasiet

Bli skolprestationerna bättre under tiden de är i vård?

- Finns en nordisk studie (från Danmark): Inga märkbara förbättringar.
- Studier från andra länder visar blandade resultat, de flesta finner inga förbättringar

- Børn, der mislykkes i skolen, er idag en fremtidig højriskogruppe, uanset socioøkonomisk baggrund
- Mislykket skolegang synes at være den stærkeste risikofaktor for anbragte børns udvikling efter skoleårene

Alt tyder på, at **tidlige nederlag i skolen** spiller en stor rolle

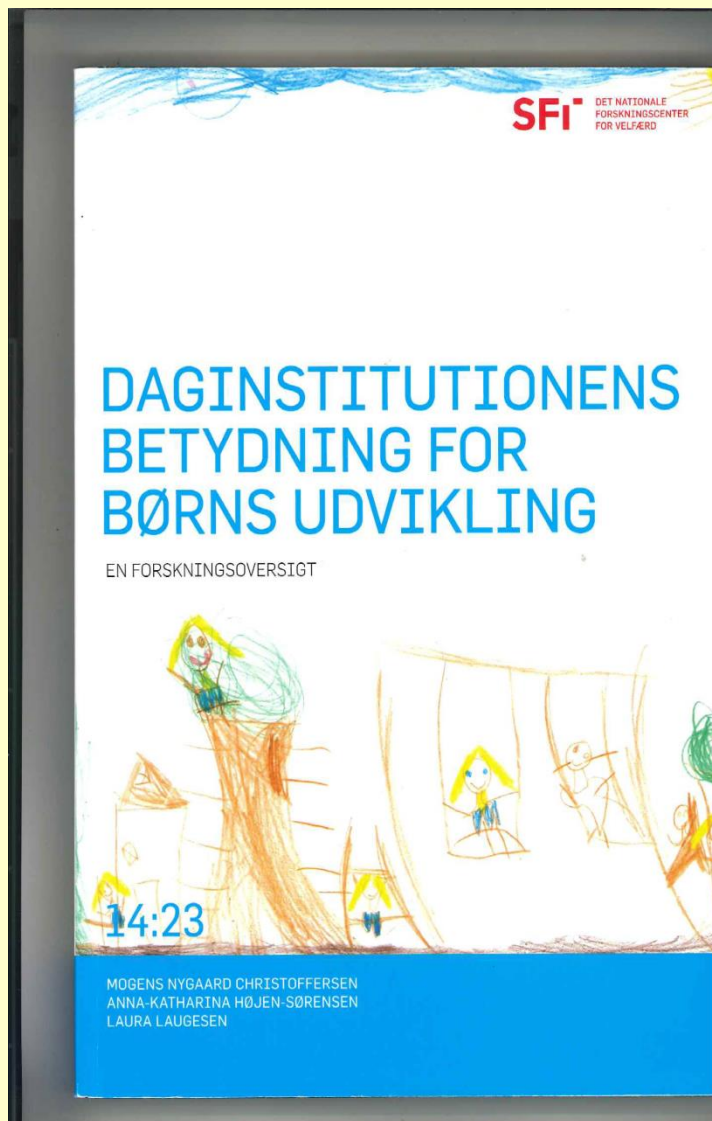
- Skolepræstation er en **variabel/kausal risikofaktor** vi kan påvirke (Forsman et al, 2016)
- Hvis man ønsker at forbedre anbragte børns dårlige fremtidsudsigter, er man nødt til at hjælpe dem til at klare sig bedre i skolen

Förbättringar som virker?

- Hvad kan vi gøre?
- Svar: Meget...

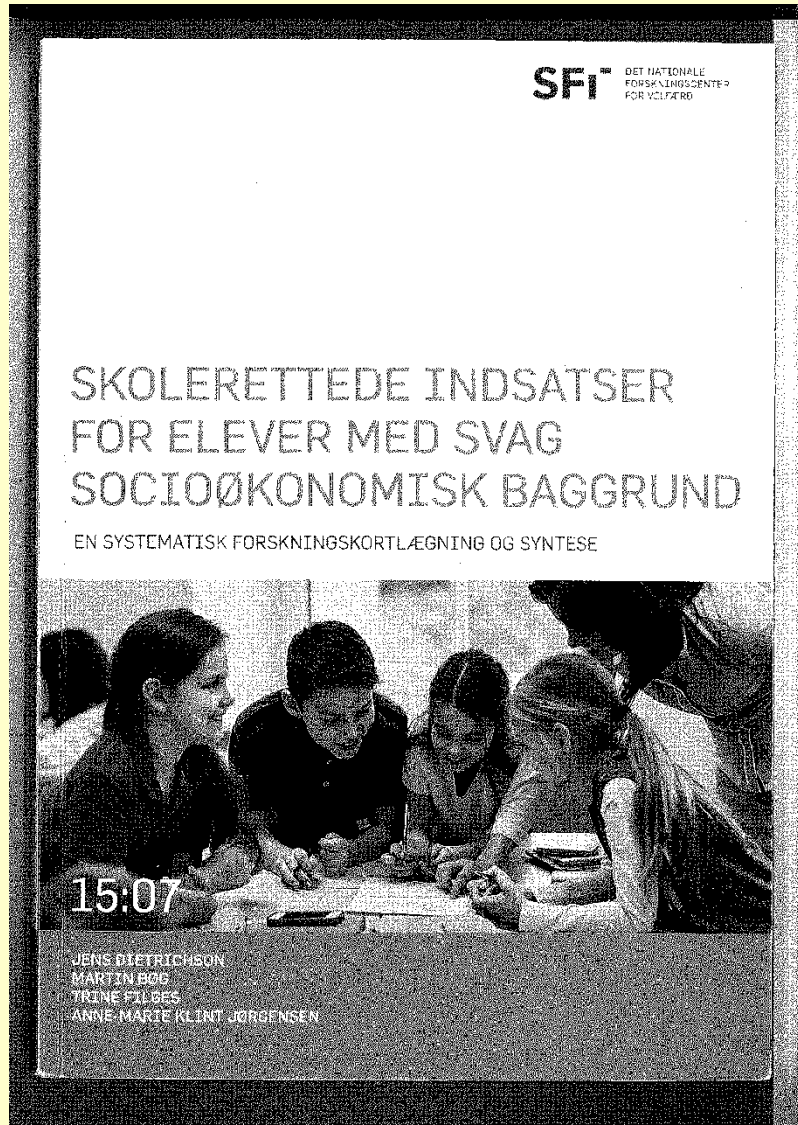
Före skolstart: vad är effektivt?

Före skolstart: vad är effektivt?

- Systematisk läs- o räkneträning
- Förskola med starka skolförberedande inslag (t ex lästräning, självkontrollträning)

Vad är effektivt i skolåldern?

179 studier (166 från USA)

**Metaanalys av 69 studier
(inga från Europa)**

Mest RCT-studier

Tutoring program!

Kanadensiska framgångsrika tutoringförsök med anbragte barn

- Utbildade fosterföräldrar till tutors
- Frivilliga högskolestudenter som tutors;
arbetade med grupper av barn
- Evaluerade i RCT

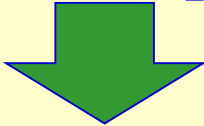
Kan vi förbättra fosterbarns skolresultat?

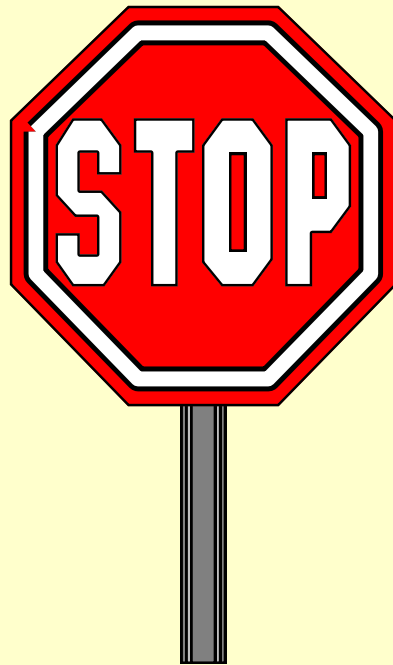
Resultater af en vidensopsamling

- 11 studier gennemført over 35 år (idag ca 20 studier)
- Positive forbedringer (9 af 11 studier; nu ca 18 av 20 studier), ex
 - **Tutoring-program**
 - Paired Reading
 - SkolFam i Sverige, Letterbox club m m
- Läsning: positiva resultat. Matematik: blandade resultat
- Forskningsfält under uppbyggnad
 - svag evalueringsdesign dominerar

Evaluering av försök med Paired Reading

N=81 f-barn 8-12 år (LäSt NonOrd och LäStOrd)

- Fosterföräldrar läser samman med barnet 20 min/dag, 3 dagar i veckan under 4 månader
 - Genomsnittsbarnet höjde sin läsålder med nästan ett år på båda testerna (11 mån)
 - Ungefär samma resultat som i England (12 mån).
 - Förbättrat Ordförråd på WISC-IV
-
- Tydliga förbättringar av totalt IQ på WISC-IV α

Resultat från kognitiva tester (IQ)

av socialt utsatta barn är ofta instabila,
kan förändras över tid

Påverkas av testsituationen, incitament m m

Letterbox Club i Stockholm

- Ett bokpaket/mån till 31 plac barn 6-8 år
- i sex månader
- Test före och efter projektet med åldersnormerat instrument – LäSt
- Jämförelser av de båda testomgångarna (justerat för ”tidseffekten”)

Lovande resultat

- På sex månader höjde genomsnittsbarnet sin läsålder med 1 år
- = 6 månaders ”extra” läsutveckling
- Fosterföräldrars medverkan viktig
- Inga positiva resultat i irländsk RCT

De första två SkolFamförsöken

- Ca 50 fosterbarn 7-12 år testades med åldersnormerade instrument
- Resultaten underlag för handledning/stöd till skola, fosterhem och barn - från projektets skolpsykolog och specialpedagog
- Återtest efter 24 månader för utvärdering

Resultat efter första mätningen

- Normalbegåvade (något lägre genomsnitt än jämnåriga, som utlandsfödda adopterade)
- **Men 75% var rejält underpresterande i skolan i relation till sin kognitiva förmåga**
- De bäst begåvade var mest underpresterande
- Stora kunskapsluckor var vanliga
- Fosterföräldrar, socialarbetare och lärare hade låga/negativa förväntningar på barnen.

SkolFam efter två år

- Rejält förhöjda scores på WISC i båda försöken
- Förbättrade läsfärdigheter i båda försöken
- Stora förbättringar av matematikfärdigheten i Norrköping. ”Omstart” av matten med hjälp av en test + arbetsminnesträning

Fallbeskrivning – Jens, åk 5, SkolFam i Sverige

Vid projektstarten:

- assistent i skolan, svåra koncentrationssvårigheter
- IK 70, arbetsminne 62
- Matematik stanine 1

- Arbetsminnesträning med RoboMemo
- Omstart i matte m m

Efter två år:

- IK 86 (+23%), arbetsminne 99 (+60 %)
- Matematik stanine 5
- Koncentrationen stadigt förbättrats
- Gillar skolan!

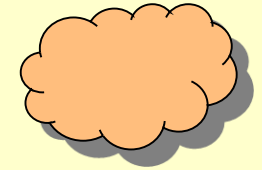
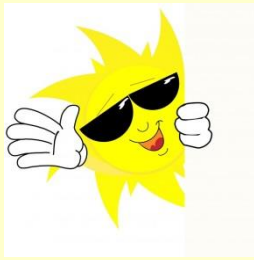
Summering

- Barnevernsbørn underpræsterer i skolen - set i lyset af deres begavelse. = 'Window of opportunity'
- Det er realistisk at forvente positive resultater af interventioner for yngre børn (4-10 år), særligt deres læsefærdigheder. Svårere ju ældre barnen är.
- Förstärkt förskola/barnehave för anbragte och socialt utsatte børn – stor potential
- Inte bara 'program' – också mer systematisk praxis

Testa är bra

- Pædagogisk vurdering 2-3 år efter skolestart
= testning for at optekke og reducere antallet, der *mislykkes tidigt* i skolen. Catch-up stöd.
- Obs: vi gør det for att få et empirisk grundlag for at hjælpe børnene - ikke for at sortere dem fra

- Tutoring - den säkraste 'programvägen' i skolåldern till positiva resultat
- Paired Reading – lovande metod, billig metod
- Gentage vellykkede forsøg fra andre laender – og evaluere (som bl a SFI gör...)

Förskola

Folkskola

Folkskola

Ungd skola

Högskola

0-6

7-12

13-15

16-19

20-

Fokus på skolförber icke-kogn färdigheter

Motverka tidig school failure

Motverka dropout/sen school failure?

Motverka drop-out

Motverka drop-out

Förstärkt förskola

Catch-up Tutoring

Tutoring (?)

Mentoring? Tutoring?

Stöd på högskolan

Scholarships

Systematik
= vägen mot bättre kvalitet

Gör samma sak
Använd samma verktyg
Med alla barn

**Skapa en minimistandard för arbetet med
barnevernsbørns skole (og helse...)**

bo.vinnerljung@socarb.su.se

Referenser

- Berlin M, Vinnerljung B & Hjern A (2011). School performance in primary school and psychosocial problems in young adulthood among care leavers from long term foster care. *Children and Youth Services Review*, 33, 2489-2487.
- Brännström L, Vinnerljung B & Hjern A (2015). Risk factors for teenage childbirths among child welfare children: Findings from Sweden. *Children and Youth Serv Review*, 53, 44-51.
- Dæhlen M (2014) Child welfare clients' first step away from higher education: The influence of school performances, educational aspirations and background factors on choosing the vocational track after compulsory school. *Nordic Social Work Research*, 4, 22-36.
- Daelen M (2015) School performance and completion of upper secondary school in the child welfare population in Norway. *Nordic Soc Work Res*, DOI:10.1080/2156857X.2015.1042019
- Egelund T, Andersen D, Hestbaek A-D, Lausten M, Knudsen L, Olsen RF & Gerstoft F (2008) *Anbragte borns udvikling og vilkår*. Köpenhamn: SFI, rapport # 08.
- Forsman H & Bejbom J (2016). *Letterbox Club för barn i familjehem*. Stockholm: Allmänna Barnhuset.
- Forsman H & Vinnerljung B (2012) Interventions aiming to improve school achievements of children in out-of-home care: a scoping review. *Children and Youth Serv Review*, 34, 1084-91.
- Frønes I & Strømme H (2010). *Risiko og marginalisering*. Oslo: Gyldendal.
- Gauffin K, Vinnerljung B, Fridell M, Hesse M & Hjern A (2013). Childhood socioeconomic status, school failure, and drug abuse. *Addiction*, 108, 1441-49.

- Gauffin K, Vinnerljung B & Hjern A (2015). School performance and alcohol related disorders later in life: A Swedish national cohort study. *International Journal of Epidemiology*. E-publ, Advance Access, doi: 10.1093/ije/dyv006
- Gustafsson *et al* (2010). *School, learning and mental health*. Stockholm: Kungl Vetenskapsakademin.
- Jakobsen M & Andersen SC (2013). Coproduction and equity in public service delivery. *Public Administration Review*, 73, 704-713.
- Kautz T, Heckman J, Diris R, ter Weel B & Borghans L (2014). *Fostering and measuring skills*. OECD http://www.oecd-ilibrary.org/education/fostering-and-measuring-skills_5jxsr7vr78f7-en
- Mooney J, Winter K & Connolly P (2016). Effects of a book gifting program on literacy outcomes for foster children: A randomized controlled trial evaluation of the Letterbox club in Northern Ireland. *Children and Youth Services Review*, 65, 1-8.
- Pears K, Fisher P, Kim H, Bruce J, Healy C & Yoerger K (2013). Immediate effects of school readiness intervention for children in foster care. *Early Education and Development*, 24, 771-791.
- Pears K, Kim H & Fisher P (2016). Decreasing risk factors for later alcohol use and antisocial behaviors in children in foster care by increasing early promotive factors. *Children and Youth Services Review*, 65, 156-165.
- Ritter G, Denny G, Albin G & Barnett J (2006). *The effectiveness of volunteer tutoring programs: A systematic Review*. Campbell Systematic Reviews 2006:7.

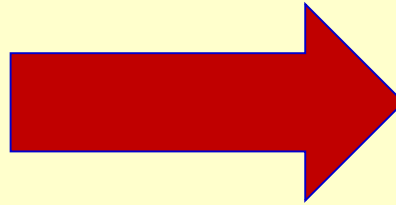
- Romano E, Babchishin L, Pagani L & Kohen D (2010). School readiness and later achievement: Replication and extension using a Canadian survey. *Developmental Psychology*, 46, 995-1007.
- Tideman E, Vinnerljung B, Hintze K & Isaksson AA (2011). Improving foster children's school achievements: Promising results from a Swedish intensive study. *Adoption & Fostering*, 35, 44-56.
- Tordön R, Vinnerljung B & Axelsson U (2014). Improving foster children's school performance. A replication of the Helsingborg study. *Adoption & Fostering*, 38, 37-48.
- Vinnerljung B, Berlin M & Hjern A (2010) . Skolbetyg, utbildning och risker för ogynnsam utveckling hos barn. I Socialstyrelsen *Social Rapport 2010*, kap 7, s 227-266. Stockholm: Socialstyrelsen.
- Vinnerljung B, Tideman E, Sallnäs M & Forsman H (2014). Paired Reading for foster children. Results from a Swedish replication of an English literacy intervention. *Adoption & Fostering*, 38, 361-373.

Skola

Behandling

Behandling

Skola